

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs: **Dr. KISS PÁL.**Felelős szerkesztő: **ESPERSIT JÁNOS.**

Telefon szám 63.

A sablon.

Makó, szept. 8.

Szerencsése Magyarország, hogy azok előtt az átalakulások előtt áll, amelyek nem is sok időre már okvetlenül be fognak következni. Értjük a most megindult fejlődési folyamatnak, a társadalmi evolúciónak azt a mihamar bekövetkező eredményét, mely a mai fáradt, lusta és tehetetlen, mert szellemében is maradi és reakciós — rendszer helyébe az igazi demokráciát és a tiszta szabadelvűséget állítja. Értjük a népmunka korszakát, mely joltevően váltja fel a mindent rohasztó mai munkátlan korszakot.

Szerencsése országunknak, hogy a mai rendszer nem tarthat már soká, mert különben ennek az ölen országunk szertebomlása s a nép végpusztulása következnek be.

A mai rendszer ebben az országban egy óriási sablonnak mondható, mely az egész állami közigazgatást — központi és külső részével együtt — úgy szorítja át, hogy alatta minden élő kénytelen szenvedni s minden életre kelni akaró már csírájában kénytelen elpusztulni.

A mai rendszer uralmának a titka csupán csak az, hogy képes még leszorítani a nemzeti és társadalmi munka porondjáról azokat, akik dolgozni akarnak és tudnának is s képes még felszínen tartani azokat, akik dolgozni sohasem akarnak, de nem is tudnának.

A mai rendszer urai nem a fejökkel gondolkodnak, hanem a — hasukkal, meg régi ostoba könyvek penészes betűivel.

A mit a betűk előírnak, immel—ámmal végrehajtják a mai közigazgatás matedorjai, de a betűkön túl, sem előre, se jobbra, se balra semmit se tesznek.

A régi betűk, mit a rohamosan futó haladás már régen bemohosított, és be is

penészesített, hatnak rájuk, de a körülöttük nyüzsgő, síró és jajgató élet érintetlenül s közömbösen hagyja valamennyijét. A régi betűknek engedelmeskednek, mert azok a régi rendszer hangján az ő javukra tujják az egyhangu nótát, de az új élet ezernyi változattal kiabáló beszédje nem képes hozzájuk férközni a szűk burók széles falain keresztül.

Társadalmunknak ezer, meg millió a baja. Egyszer—egyszer szinte katasztrófális veszedelmek bukkannak elő és szenvednek, pusztítják a népet huzamosabb időn át. A társadalom s a nép hangja ordítva kiált segítségért oda, a hova a nép erejének s verejtékének legjavát áldozza egész életén át: az állami, megyei és községi közigazgatáshoz: e közigazgatások meg minde hangokra ügyet se vetve ölbe tett kezekkel végzik tovább és tovább a magok — sablonját.

Ugy kellene lenni, hogy a mikor valami társadalmi baj, akár erkölcsi, akár anyagi, felüti a fejét, a közigazgatás emberei legyenek az elsők, a vezetők az éjt — napot dolgozók a védekező és segítő munkában. És pedig ne csak addig, a meddig erkölcsi kötelességük parancsolja. S ne csak a szoros rubrikák holt betűinek a végrehajtásából, hanem a józan gondolkodás és érző szív találékony, védelemre és segítségre alkalmas munkájából álljon ez a kötelesség.

Nem az a jó közigazgatási erő, a ki az előirt rubrikák hiányait napról-napra képes kitölteni, mert ezt a munkát a bealkalmazott tudatlan és érzéketlen gép is elvégezheti. Hanem az a hasznos és igazi közigazgatás, mely a mozgó élet, a nyüzsgő társadalom külső nyilvánulásaiban a bajok s veszedelmek által vájt szakadékokat és sebeket is képes hegyesíteni, gyógyítani vagy legalább a sebek fájdalmait csilapítgatni.

Mai közigazgatásunk mind erre nem képes. Sem a központ, sem a perifériák közigazgatása. Mert mindezt a sablon érzéketlensége és gondolkodás nélkülisége foglalja le. De ezt a sablont nem is akarja levetni. Jól érzi magát alatta. Hadd pusztuljon a nép ereje s vagyona, csak maradjon meg a mai rendszer. Ezt jól szogálja a sablon, de a népről való gondoskodás kiszorult abból.

Ha semmi más, egyedül a napjainkban garázdálkodó drágaságnak a megfigyelése is igazolja mindazt, a miket a fentiekben közigazgatásunkról s a mai rendszeréről elmondottunk.

Rettenetesen dühöng és még egyre fokozódik a drágaság, mely különösen az élelmiszerek tekintetében válhatik a népre nézve már — már végzetessé: de egész közigazgatásunk teljes nemtörődomséggel hallgat, borzasztó nyugalommal tétlenül marad, semmit se tesz a drágaság megszüntetésére avagy csak a csilapítására! Sem gondolkodásával, sem szívével nem igyekszik e veszedelem elhárítására.

Joggal kérdezzük, vajjon mire is való Magyarország a — közigazgatás?

kp.

Kisemberek drágasági pótléka

Indítvány a közgyűléshez

Makó, szept. 8.

Szent igaz, hogy Makó város pénzügyei nem a legrózsásabban állanak és hogy a város kasszájában ha van is pénz, az adózó polgárok zsebébe való mély belenyulás utján jutott oda. Szóval a városi pótdadó sok. Sok már azért is, mert e város közigazgatásában nem a célszerű, gazdaságos elv érvényesül, nem a modern eszmék vernek fészket az emeleten, mely az aktagyártás helyett nemes intencióval azt keresné, milyen intézményekkel lehetne a folyton billenő évi költségvetést szilárd alapra helyezni s mivel lehetne mégis a város fejlődését rohamosabb léptekkel elérni.

Most azonban nem erről van szó. Itt csak megállapítani kívántuk, hogy mi is tudjuk, hogy a város pénz dolgában csehül áll és városi közgyűlésnek jól meg kell a gondolnia, hogy hova fordítsa a város garasait. És mi mégis amellett agítunk, hogy azt az indítványt, mely a közgyűlés elé került s mely azt célozza, hogy a város rendőreinek, hajduinak és egyéb kisebb rendű alkalmazottainak drágasági pótlékot adjanak, szavazzák meg a városi képviselő urak, holott pénzbe kerül.

Jól tudjuk azt is, hogy ezzel nem kedves dolgot cselekszünk, mert hiszen az is bizonyos, hogy ezeknek a rosszul fizetett embereknek a kérelmét, ahol alázatos könyörgéssel kopogtattak egy kis javításért, a múlt havi közgyűlésen a legridegebben, egyetlen partoló szó elhangzása nélkül elutasították.

Most már restelték ök maguk kérni, hiszen annyiszor kopogtattak hiába, hanem megkértek egy-néhány városi képviselőt, akikben van elég bátorság ezt az ügyet egy hónap leforgása után a közgyűlés elé vinni, — most ehhez tényleg bátorság kell, — s indítvány alakjában foglalkozhatik a kisemberek ügyével a szeptemberi közgyűlés, ha ugyan egyáltalán foglalkozni kíván.

Itt volna már az ideje annak is, hogy szakítana a városi képviselő testület többsége azzal a nemtörődomséggel, amellyel az ilyen ügyeket kezel, szakítana azzal a szokással, hogy egy két nagyhangú és kevés dohányu embernek egyszerű felszólalására, akik a füleknél oly kedvesen hangzó: „nem adunk semmit” elvet hangoztatják állandóan, minden gondolkodás és a dolgoknak mélyébe hatolása nélkül, felül s az ilyen kérvényeken és indítványokon egyszerűen keresztül gazol.

A multkor is elmondottuk már, ha nem volna égető e baj és nem volna a városi alkalmazottaknak tényleg óriási szükségük arra a néhány koronára, különösen a most közelgető szigorú télviz idején s ez elviselhetetlen drágaság közepette, akkor annyi arculcsapás és kikergetés után, nem jönnének a képviselőtestülethez újból instanciázni.

De mert legyőzik magukban annyi visszautasítás után is az emberi büszkeséget s újból és újból kérnek, az is bizonyítja, hogy a képviselőtestületnek segítni kell. A város kasszáját ez a kiadás már ugyse fogja tönkretenni és miért ne segítene a képviselőtestület ott, a hol lehet s ott ahol már majdnem — mu-szaj.

Igazságtalanság.

A felekezeti tanítókkal szemben.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, szept. 8.

Azt hisszük, hogy sehol az országban nem követnek el a felekezeti tanítókkal szemben olyan igazságtalanságot, mint Makón. Nem az iskola fentartó hatóságokról van itt szó, hanem az államról. Az államról, mely a felekezeti tanítóktól olyan munkát követel, melyre nem kötelezhetik, csak bizonyos körülmények között.

Az állam olyan munkát követel a felekezeti tanítóktól, melyért azoknak legalább itt Makón egy fillért sem fizet, sőt még az állam kap minden felekezeti tanító munkája után a várostól 160—160 koronát.

A nagyobb világosság kedvéért, nem különben e szembeszökő igazságtalanságnak megszüntetése okáért az alábbiakban részletesen foglalkozunk ezzel az ügygel.

Az 1907. évi törvény, nemkülönben az erre vonatkozó utasítás értelmében a gazdasági ismétlő iskola közismereti tárgyainak oktatására elsősorban az állam, másodsorban a községi és harmadsorban azok a felekezeti tanítók rendelhetők ki, kiknek fizetéséhez az állam hozzájárul.

Azonban mit tapasztalunk Makón? A törvény intenióival homlokegyenest ellenkező eljárást. Itt Makón ugyanis úgy áll a dolog, hogy a tanfelügyelő minden évben megkeresi a felekezeti iskolafentartó hatóságokat, hogy a gazdasági ismétlő iskola közismereti tárgyainak oktatására tantervet rendeljenek ki. Az iskolafentartó hatóságok a kormány tanfelügyelőjének mindenkor eleget tettek, részben azért, mert a törvényt nem ismerték részben pedig azért, mert azt hitték, hogy ha eleget nem tesznek, elvesztik az élvezett államsegélyt.

A felekezeti tanítóknak ilyen kirendelése által nemcsak erkölcsi sérelem esett a tanítókon, hanem anyagi károsodás is. A régebbi időben ugyanis úgy volt, hogy az ismétlő iskolai tanítók fejenként 160—160 koronát kaptak ezen oktatásért és azon tanítók iránt, kik vagy elhaltak, vagy nyugdíjba mentek, az állam most is beszédi a várostól a 160 koronát, de azokat az ujonnan kirendelt felekezeti tanítóknak ki nem adja, vagyis őket ingyen munka teljesítésre kényszeríti.

Ez volna az egyik sérelem. A másik sérelem pedig az, hogy a közismereti tárgyak oktatására első sorban, mint már említettük az állami és községi tanítók rendelhetők ki, de különösen kötelezendők a gazdasági ismétlő iskola közismereti tárgyainak az oktatására a szaktanítók.

És mit tapasztalunk Makón? Azt, hogy itt a legtöbb állami iskolai tanító fel van mentve ezen ismeretek oktatása alól, a szaktanítók pedig egyáltalában nem tanítanak közismereti tárgyakat, hanem a törvény ellenére kirendelik a felekezeti tanítókat, kiket köteleznek arra, hogy e munkát ingyen teljesítsék.

Kötelességünknek tartottuk, hogy a felekezeti tanítók e sérelmét szóvá tegyük, melyről azt

hiszzük, hogy a törvény hibás magyarázásából származik, de ha mindennek dacára a tanfelügyelőség jövőben is ezt az irányt követné, úgy a leghelyesebben teszik a felekezeti iskolafentartó hatóságok, ha a megkeresésre azal válaszolnak, hogy addig, míg a gazdasági ismétlő iskola közismereti tárgyainak oktatására elegendő szaktanítói és állami tanító áll rendelkezésre, mint ez Makón van, addig tanítóikat ki nem rendelik.

NAGY
gyógyszertár a
„Mégváltóhoz.”
Aradi-utca.

Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

NAPI HIREK.

— **A fogyasztási adóberlet ügye.** Tegnap — a mint megírtuk — dr. Galambos Ignác polgármester a miniszteriumban járt, hogy a fogyasztási adóberlet ügyét a város javára dülőre segítse. A miniszteriumban eljár az illetékes ügyosztályban s mára már haza is érkezett. Ma délelőtt újra vonatra ült a polgármester s Juszt Gyulához ment ki Tornyára, hogy ez ügyben képviselőknél is támogatást kérje a város érdekében. — Más forrásból arról értesülünk, hogy a városnak nehézkor konkurrens akadt az itteni italmérőkben, a kik már a pénz ügyigazgatóság előtt lefolyt árverésen is rálicitáltak a városra. Ugy hírlik, hogy ez a konkurrens mindent el akar követni arra nézve, hogy a városunk elessék a bérletől. — E hírrel szemben azonban azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a miniszteriumban, a hol majd döntenek, bizonyára nemcsak a rideg üzleti érdeket, hanem más szempontokat figyelembe fognak venni a bérlet odaítélésénél.

— **Tanácsülés.** Makó városi képviselőtestülete holnap, pénteken tartja meg Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével rendszeres hetilétését. E tanácsülés a rendes tárgyakon kívül a jövő héten tartandó városi közgyűlésnek tárgyait is előkészíti.

— **Tanítónő választás.** A makói izraelita hitközség képviselő testülete ma délután Dózsa Sámuel dr. elnöklésével közgyűlést tartott. E közgyűlésen véglegesen Földes Janka tanítónővel töltötte be a hitközség képviselőtestülete a Paul Teréz lemondásával megüresedett állást.

— **Egy indítvány.** Kocsis Sándor városi képviselő ma délelőtt indítványt adott be Makó városi képviselőtestületéhez, melylyel azt célozza, hogy a városi kisbírók fizetése, tekintettel a nagy drágaságra, 20 százalékkal emeltesse fel. Kocsis Sándor indítványát hétfőn tartandó közgyűlésében tárgyalja Makó városi képviselőtestülete.

— **Segélykerés.** Aranyos-Torda vármegye alispánja mai átiratában arra kéri városunk tanácsát, hogy a vihar által elpusztított Mezőmehes község anyagilag teljesen tönkretett lakossága felségélyezésére adjon némi segélyt.

— **Az élelmiszerhamisítást börtönnel büntetik.** Az élelmi-

szérhamisításról szóló törvény megszületik. A hamisítást ezután nem mint hivatalból üldözendő büntetett és vétséget is, amelynek büntetése fogház a börtön lesz. A legutóbbi nagymérvű tifuszjárvány és az ennek kapcsán kiderült tömeges élelmiszerhamisítás folytán elhatározta a kormány, hogy sürgősen megalkotja az élelmiszertörvényt. A belügyminiszteriumban nagyban folynak az előkészületi munkálatok és az őszszel már elő is fogják az új javaslatot terjeszteni.

— **Szabályrendeletet kérnek.** Léva város előljárósága arra kéri városunk tanácsát, hogy a közbiztonságra vonatkozó szabályrendelet egy példányát küldje meg neki.

— **Öngyilkos jelölt.** Hoffmann Gizella fiatal leány ma reggel szerelmi bánatában arzén mérget ivott. A mérget reggel 7 órakor itta meg és csakhamar erős hányinger vett rajta erőt. Ez annyira megijesztette a bánatos szívet leányt, hogy nyomban fiakkerre ült és a közkórháza hajtattott, hol Molitörisz Kálmán kórházi orvos kimosta gyomrát. A szerelmében csalódott leány pár nap múlva testileg teljesen meggyógyul, csak a lelke marad beteg.

— **A mezőrendőrök kérelme.** A mezőrendőröknek eddig 600 korona volt évi fizetése és 300 korona lótartási átalányban részesültek. A mezőrendőrök hivatkozással arra, hogy 600 korona évi fizetésből megélni nem tudnak, továbbá a lótartási átalány is kevés, fizetésüknek 700 koronára, a lótartási átalánynak pedig 400 koronára való fölemelést kérik a képviselőtestülettől.

— **Lopás.** Ma délelőtt ismeretlen tettes ellopta Juhász István talicskáját, melyben 40 kilogram liszt volt, addig még ő egy üzletben volt. Az ismeretlen tettest nyomozza a rendőrség.

— **Gazdátlan mész.** A város rendőrkapitányi hivatalnál egy zsák gazdátlan meszet őriznek, melyet az igazolt tulajdonos a hivatalos órák alatt vehet át.

— **Garázda borbély legény.** Vaszilov György borbély meszter ma délelőtt panaszt emelt a rendőrkapitányi hivatalnál, hogy Mitrov György nevű segédje ma délelőtt vele és nejevel szemben garázda módon viselkedett. A rendőrkapitányi hivatal Mitrov ellen megindította az eljárást.

— **60 éves korig megőrizhetjük arcunk, kezünk fiataloságát** ha azt gondozzuk, ápoljuk olyan dologgal, mely semmi körülmények között, az arcbőrre nem ártalmas, mely tisztán ápol és a levegő kihatásaitól óv. Ilyen a Lukács-féle „Flóra tejcrém” és folyékony „Narancs virág krém”. Mindkettő 50—50 fillér (25—25 krajcár.) Kapható a főtérhez közelfekvő, az aradi utcai „Mégváltó” gyógyszertárban.

Katonák szenvedése

Makói bakák az idegenben

Makó, szept. 8.

Itthon sem rózsás a magyar katona helyzete. De még mostohább a sorsuk az idegenben. Az idegenben szenvedő magyar katonák sorsát szomorítóan, megdöbbentően példázza a legújabb Avtováci eset. Hercegovina északi keleti részén fekszik Avtovác, egy nyomoruságos falu. Itt állomásozik a szegedi 46. gyalogezred harmadik zászlóalja, a melyben sok makói fiú is van és a 42. cseh ezrednek egyik zászlóalja. Augusztus elsején indult a két zászlóalj a hadgyakorlatra Hajnali felől órakor volt az abmars és erős menetelésben haladt a két csapat. Mentek reggel, délelőtt, délben és délután teljes hadi felszereléssel. Rettenő volt a hőség, a legerősebb bakák is csak vándorozva jutottak előre. Hiába lépett közbe Kauff Róbert őrnagy, a szegedi 3. zászlóalj parancsnoka, a dandárparancsnokság nem adott pihenőt. Egymás után hulltak ki a legények. Fakó arccal, cserepes ajakkal feküdtek cseh ésmagyar fiúk a kopár sziklákön. Az első nap eredménye ez volt: — A negyvenkettes zászlóaljból több mint ötven ember dült ki. Egy meghalt, sokan tudógyuladás, szívbajt, napszúrás kaptak. A negyvenhatosok Kauff Róbert őrnagy sok könnyítő jóakarata folytán még valahogy voltak. Másnap hajnalban négy órakor folytattak a harcot még gyilkosabb hőségben. Csupasz, forró hegyeken, járhatlan utakon kapaszkodott föl a két zászlóalj. Ótórán veszekedett mars után pihenőt kapott a legénység. Közben elmondták az aznapi harci föladatot. Még 2 kilométer mars következett szakadékokon, vízmosásokon keresztül és megtörtént az ütközet. Utána pihenő és most el a nevesinjei völgybe. Kétórán mászás után délután négy órakor megérkeztek a csapatok. Itt aztán kiderült, hogy tovább kell menni a bogistei táborba. Még három kilométer, a következő eredménnyel: A negyvenhatos zászlóalj tizenhárom embere esett össze a három kilométeres úton. A negyvenkettes cseh zászlóalj pihenőt tartott, mert aznap már kllencvenhatan düttek ki. A legénység alig evett valamit, jó víz nem volt, de a brigádaparancsnok nem sokat törődött vele. Sőt: Nevesinjében dízsmenetet kellett elvonulni a generális előtt. Fölsebzett lábakkal. Kemény léptekkel.

Kedvező fizetési feltételek mellett

eladom

aradi-utcai ujjonnan épült 2164. számú

házamat.

Értekezhetni lehet

Lenkei Károly

asztalossal, Megyeház-utca — 25. szám alatt. —

ELADÓ

oo egy kellemes hangú oo

cimbalom.

— Ára 70 korona. — Kazinczy-utca 3. sz. alatt

Kiszombori szélhámos.

Becsapott makói kereskedők.

Makó, szeptember 8.

A szegedi királyi ítélőtábla büntető tanácsa előtt intelligens, elegáns fiatalember állt szerdán több rendbeli csalás büntette miatt. Az ifjút Klein Endrénének hívják, az apja Kiszomborban igen jómódu, tekintélyes kereskedő és földbirtokos.

A fiatalember korán a züllés útjára tért. Már középiskolai diák korában rossz társaságba keveredett, mulatozott, dorbézolt s két kézzel szórta a pénzt. Szülei eleinte mindent elkövettek, hogy fiukat megmentse a becstelenséget, amikor azonban minden társaságuk kárba veszett, levették róla kezüket.

Ettől kezdve Klein Endre szédelgés útján szerezte költséges passzióit a pénzt. Atyja és más jómódu kiszombori emberek megbizottjának adta ki magát, sorba járta a szegedi és makói kereskedőket és több ezer korona értékű ékszert, gépet és hasonló értékes holmit csalt ki.

A kicsalt árukon természetesen rögtön tuladott s a pénzt könnyűvéru lányok társaságában elmulattatta. Hosszu idő múlva jöttek csak rá a fiatalember üzelmeire, amikor a kereskedők följelentésére letartóztatták. A szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa a jeles ifjút hat hónapi börtönrre ítélte, amelyet a királyi ítélőtábla helyben hagyott.

A vetélytársak.

A legszebb leány vőlegénye.

Szilágyi. szept. 8.

Nem volt párja a faluban, Szilágyi faluban, Kollár Erzsikének. Sem szépségben, sem jószágban, sem a földi javakban nem volt olyan gazdag egyetlen leány sem. Törték is mána magukat a legények. Vasárnap a bába mind vele akart táncolni s mindegyik szívében ott élt az óhaj, ő legyen az, aki beköti a szép Erzsi fejét, vele menjen oltár elé a falu első lánya.

Rumán Pál jómódu gazdalegény volt a boldog. Amikor a kis Erzsike szíve szerelmre dobbant, Rumán Pál dobbantotta meg. A legény is szemrevaló helyre legény volt, neki is volt mit a tejbe aprítani, s nemsokára meg is volt az eljegyzés már. A két szerelmes esküvőre készülődött, a boldog nász előkészítésével foglalkozott.

Szilágyi legényei épúgy irigyelték Rumán Pált a bekövetkező nagy boldogságért, mint amennyi örült Rumán Pál Kollár Erzsi szerelmének. Különösen három legénynek fáj, hogy ő nem a boldogságra választott. Ez a három legény: Lendvai Antal, Tancsik Imre és Németh Pál valamikor versenyeztek a szép Kollár Erzsi szerelméért. Most, hogy Rumán Pál kiütötte őket a nyeregből, mind a három össze-fogtak a boldog legény ellen.

— Megkeserült a Kollár Erzsi édes csókjait — mondották az összeesküvők.

— Nem jut elevenen az oltár elé — hangoztatták a jelszót.

Boldog mátkaságban teltek a Pál napjai s ő nagy örömeiben nem is igen törődött a három legény harcias összeesküvésével. Talán a boldogságát akarta fitogtatni, talán mulatni akart egyet, még mielőtt elbucszuk a legényélettől s a boldog vőlegény beállított tegnap délután Hozsá Mihály korcsmájába. Bort hozatott s mulatni kezdett. A cigány húzta a szép szerelmes nótákat, az Erzsike nótáit s Rumán Pál nagyokat kurjongatott hozzá.

Megtudták az összeesküvők is, hogy korcsmában van a híres fiu, a boldog vőlegény. Szerelmeféltő nagy dühük egyszerre feláradt bennük, s elmentek ők is Hozsá korcsmájába. A három legénynek nem sok kellett ahhoz, hogy belekössön a magánosan mulató Rumánba. Csakhamar harcmozgóvá változott át a vidám falusi mulatságok helye. Rumán lett a harcban a vesztes. A három összeesküvő sörös poharakkal összeverte. Addig ütötték, a boldog vőlegény véresen, eszméletlenül össze nem rogyott.

Kocsin vitték el, lepedőben a korcsmából a szerelmes Rumán Pált. Sebeit most Kollár Erzsike gyógyítja orvossággal, s vizsgáló szerelmes szóval a legények azonban úgy csuffá tettek a szegény vőlegényt, hogy örökké nyoma maradt az arcán a verekezésnek, s legalább három hónapba kerül, míg annyira helyreáll, hogy megtarthatja esküvőjét szép arájával.

Nagygyakorlat után

Hazajönnek az öreg bakák.

Makó, szept. 8.

A szegedi eztedek nagygyakorlatait szerdán délelőtt lefűjték. A 14. utászászlóalj, amely Alsó-ausztriában gyakorlatozott, már haza is érkezett, a 46. gyalogezred Biharból, az 5. honvédezerred és a 3. honvédhuszárezred a Délvidékről ma este érkezett haza.

A honvédek.

A szegedi II. honvédkerület Kiss Zsigmond altábornagy parancsnokságával Buziás és Viszagh között ütközött meg szerdán a temesvári 34. gyaloghadosztályal, amely barensfeldi Rhemen Adolf báró altábornagy parancsnoksága alatt áll. Késő délután érkezett jeletések szerint a próbaháború a szegedi honvédkerület győzelmével végződött.

A honvédek gyakorlata természetesen fásasztó volt, de éppen az esőzések folyán nem olyan nehéz, mint más évek hőségeiben.

A negyvenhatosok.

A 46. gyalogezred gyakorlatait szintén szerdán fűvatta le Grün-zweig Artur altábornagy, nagyvárad hadosztályparancsnok. A szegedi háziezred hadgyakorlatainak második része vadregényes és igen nehéz terepen vezetett keresztül. A háziezred augusztus 30-án fásasztó menetelés után Belényesre érkezett. Nehéz akadályokat kellett leküzdeniök, míg az utirány e végcéljához érkeztek. Az egész brigád megmászta a 652 méter magas Gyalu marét

és tüzéséggel, lovassággal és a gépfegyverosztályal együtt kelt át a merdek és veszélyes hegyi úton.

A szegedi háziezredet Belényesen és a közeli községekben szálalásolták el.

A háziezred kedden elhagyta Belényest és északnyugatra, Robogony és Hollód felé vonult, ahol szerdán befejezték a hadgyakorlatokat, amely Szentgyörgyi József ezredesnek külön sikereket eredményezett.

Hazatérés.

Az 5. honvédegyezred ma csütörtökön este tíz órakor a Szegedállomáson, a 46. gyalogezred szintén ma, csütörtökön este a Szeged-Rókus állomáson érkezett Szegedre. Az ezredék öreg legénységet holnap, pénteken szabadságot kapnak, az utászokét szeptember 14-én és 15-én. Nagybecskerekéről szeptember 9-én érkeznek haza a szegedi bakák. Avtón vácon az öreg legénységet s Szegeden minden ezrednél századonként három altisztet, két hónapig visszatartják. Ezt az időt két gyakorlatnak számítják be nekik. Az ujoncok kiképzési idejére lesz rájuk szükség.

Regény.

Képek a szabadságharcról
Irtá: egy volt 48-as honvédtűsér.

(3.)

Az esküszegők.

Előre kell bocsájtanunk, hogy mielőtt Simunich Komáromot egyik oldaláról körülröszta, nagyon sok kémet küldhetett be Komáromba, hogy így bujtogatóst, cselet, megbízható értesüléseket biztosítson magának.

Erre vall azon körülmény is, hogy a volt császári tüzezeknek, kik a várnak a magyar kormány által történt átvételénél a várban rekedtek, alig egy negyed része lépett át a magyar hadseregbe s tette az alkotámanyra esküjét, míg a többi konokul megmaradt régi mundurjában s csupán a külső laboratóriumokban alkalmazták őket.

De annak a hírére, hogy Simunich egyik oldalról és Welden a másik oldalról a vár megostromlása céljából hadcsapataival Komárom falai alatt megállt, tömegesen jelentkeztek szolgálattételre, illetve beléptek a honvédtüzezség kötelékébe.

Ez a dolog feltűnt úgy a várparancsnokságnak, mint az éles eszű Mack tüzezeredesnek. S óvatos tapintatossággal be is osztották őket jobbadán a 4-ik századba és pedig azért ide, mert ez a század részben a dunántúli városok, részben a nyitrai és trencsényi gimnáziumok diákságaiból

állott, kik jobbadán németül vagy tótul is beszéltek a magyar mellett s így az átért ujj tüzezek cseh morva vagy német nyelven történt diskursusaikat megértették s ellenőrizhettek.

Ennek a 4-ik századbeli tüzezek egy részének jutott osztályrészül az a feladat, hogy Komárom bástyáin kívül a Vág folyó előtt jóval előre tolva, az ellenség közeledténél hírére hirtelenben felállított sáncokban 4 darab 18 fontos és 4 darab 11 fontos ágyut, golyó és kartács felszereléssel állítottak fel azon czélból, hogy még se sétálhasson be csapataival Simunich generális egész komoditással, hanem még mielőtt a bástyafalak tövébe érne, már találkozzék egy kis fogadtatással.

(Folyt. köv.)

Sok pénzt

takarít meg

ha hirdetéseit

kizárólag a

Makói

„Független Ujság”-

ban közli.

Iskolai könyvek bekötését

a legerősebb angol vászon kötésben a legolesőbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.

A Zsidó iskola mellett. Ugyanott egy fiu fizetéssel TANONCNAK felvétetik.

Eladó föld.

A Pékési uti iskola szomszédságában egy fertály tanya föld örök áron szabadkézből

eladó.

Értekezhetni lehet Gera Istvánnal Csillagkereszt utca 855. sz.

Kiadó uri lakás

Toldi-utcában a volt gör. kath. leányiskolai tanítólakás: két szoba, konyha, kamra, pince, faszín, sertésöl és kert haszonbérbe kiadó és azonnal átvehető. Értekezhetni a gör. kath. főesperes plébánián — hivatalban vagy —

Szabó Péter

gör. kath. hitközségi gondnokkal Csillag-utca 1483. szám alatt.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály megnagyobbított fötéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, kocsis és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzín, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készíttetésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus választékban.

Örömmel ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle „Harmat”** **krémel** mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztálatanságot. Kisimítja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájos, ifju arcszint; az arc, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó bájt kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 színben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: **egyedül** a készítőnél **Lukács Ferenc** „Megváltó” gyógyszertárban, **Aradi-u.** **Telefon szám 95.**

Nyomdász tanoncok havi fizetéssel   vétetnek fel a **Makói Független Ujság** nyomdájában. Kazinczy-u 3.

Árverési hirdetmény.

A ref. egyház gondnoki hivatala részéről közhíretéteik, hogy a ref. ó és új temető szántóföldjeire az egyháztanács határozata folytán újabb árverés rendeltetett el, felhivatnak a bérelni óhajtók, hogy a kik árverelni akarnak, azok az egyh. tanács termében megtartandó árverésre folyó hó 9-én azaz Pénteken délelőtt 10 órakor a fentmondot helyre tisztelettel meghivatnak.

A GONDNOKI TANÁCS.

Értesítés. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Vasárhelyi-u. 23. sz. alatt Nemes Lajos** kovácsmester ur házában egy ujonnan berendezett **kádár üzletet** nyitottam.

Elvállalok új hordók, fürdő- és káposztáskádák, túrós- és vizesdészsák készítését minden nagyságban, elsőrendű tölgyfából. — Ugyiszintén azok javítását felelősség mellett eszközlöm, jutányos árákért. ooo ooo ooo

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel: **Szendrei István** kádár-mester. Vasárhelyi-u. 23.

A belső nyomáson a lelei ut mentén a (8-as kilométernél) **28 hold föld** két évre vetemény alá haszonbérbe **KIADÓ.**

Értekezhetni lehet: **Gera Sámuellel** Uj-utca 2561. szám a. — — vagy — — **Horváth Mártonnal.**

Fegyverjavító műhely Makó ooo Szent-István tér. ooo

Műhelyemben gyárilag végzek **fegyverek javítását és átalakítását, fegyvercsövek barnítását vagy feketítését; új fegyveragyakat.** Bármily javítások pontosan lesznek műhelyemben elkészítve. Ugyanott egyes fiúk **TANONCUL** felvétetnek.

Tisztelettel: **Nalász Károly** fegyverműves.

Író-, rajzszerkek és füzetek legjutányosabb áron.

Tankönyvek minden iskola részére

a hivatalos előírás szerint kaphatók:

Gaál László könyvkereskedésében **Fötér Böhm ház.**

Minden egyes tankönyv helyességeért szavatalok.